

Płock, 5 lutego 1406

Biskup płocki Jakub [z Kurdwanowa] jako sędzia polubowny w sporze pomiędzy mieszkańcami wsi Miłobądz [na terenie państwa zakonnego] a biskupem wrocławskim Janem [Kropidłą] informuje wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego Konrada von Jungingen o przebiegu sprawy. Czyni tak na prośbę brata Piotra z Kamienia, który jako wysłannik wielkiego mistrza przybył do niego na posiedzenie wspomnianego sądu i prosił go, by informował wielkiego mistrza o działaniach podejmowanych ze strony biskupa wrocławskiego. Wobec niniejszego, Jakub zawiadamia, że wysłannicy biskupa wrocławskiego, tj. archidiakon i kanonik wrocławskiej kapituły katedralnej, stawili się przed nim 4 lutego i okazali swoje pełnomocnictwo, twierdząc, że czynią w ten sposób zadość porozumieniu stron o oddaniu sprawy pod sąd polubowny, a także podnieśli zarzut nieusprawiedliwionego niestawiennictwa mieszkańców na sądzie i zwrócili się o nałożenie na nich za to kary. Jakub poinformował pełnomocników, że ze strony mieszkańców zostały przedłożone już wcześniej pewne [pisma procesowe] i że zwrócono się do niego o podjęcie się rozjemstwa, na co przystał, a także tak samo poproszono go o nałożenie na biskupa wrocławskiego kary [za niestawiennictwo]. Oświadczył ponadto pełnomocnikom, że omawiany zapis na sąd polubowny jest wadliwy, jeśli chodzi o biskupa wrocławskiego, ponieważ sporządzony został przez osobę nieuprawnioną, i że na jego podstawie nie może działać, chyba że zostanie sporządzony nowy zapis na sąd polubowny albo [poprzedni] zostanie potwierdzony przez biskupa lub osobę uprawnioną. Pełnomocnicy odpowiedzieli, że sądzą, że ich biskup przybędzie niedługo do kraju i poinformuje wystawcę o swojej decyzji w kwestii niniejszego braku. Ostatecznie Jakub polecił stronom, aby przedstawiły wszelkie dokumenty i dowody do soboty po Wniebowstąpieniu Pańskim, w który to dzień na ich podstawie wyda wyrok. Dodaje ponadto, że przez wspomnianego brata Piotra przekazał informację, że chce odwiedzić w pierwszą niedzielę Wielkiego Postu, prosi go więc o wskazanie odpowiedniego miejsca na spotkanie, o co już wielokrotnie się zwracał.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 845, pap., lac., wym. 292 × 216 mm, w karcie kilka niewielkich dziur, postrzępione krawędzie, in dorso słabo czytelna, zamykająca list pieczęć wystawcy w czerwonym wosku (wosk przez papier, średnica ok. 21 mm; zob. P. Pokora, *Pieczęcie episkopatu Polski w monarchii pierwszych Jagiellonów*, Berlin – Czaplinsk – Poznań 2000–2003 [mps pracy doktorskiej obronionej na UAM], s. 367–368, nr 109, gdzie niniejszy odcisk zidentyfikowany został jako pieczęć herbowa mniejsza wystawcy), kustodia na miejscu, resztki paska papierowego zabezpieczającego pieczęć tkwią w wycięciach w liście, notatka ręką z XV w.: De prorogacione cause inter incolas ville Melbancz⁴ et episcopum Vladislaviensem³, nowożytna notatka o treści listu i sygnatury.

Reg.: RHD 1/1, nr 845; L. Zygmunt, *Biskup Jakub z Kurdwanowa herbu Syrokomla (ok. 1350–1425)*, Toruń 2020, s. 259 (streszczenie listu i informacja o odpowiedzi udzielonej przez wielkiego mistrza).

Adres [in dorso]: ^aVenerabili ac magnifico viro [e^b]t domino, fratri | Cunrado de Jungingen Ordinis sancte | Marie Teutonicorum hospitalis Ihierosolimitani | magistro g[ener^b]ali¹ dandum.

^cVenerabilis et magnifice domine! Quia frater Petrus de Lapide² ex parte vestre magnificencie in facto | compromissi inter reverendum in Christo patrem et domimum dominum Johannem, episcopum Wladislaviensem³, parte | ex una ac incolas ville Milebancz⁴ ⁵ parte ex alia facti ad me veniens inter alia in recessu | suo me exortatus existit, ut eandem vestram magnificenciam de hiis, que pro parte dicti domini Wladislaviensis episcopi et

quando essent producta sive facta avisarem sive informarem, de quibus vestre magnificencie aviso eandem informando. Qui archidiaconus⁶ cum quodam alio canonico dicte ecclesie Wladislaviensis⁷, dicti domini Wladislaviensis procuratores, ad compromittendum cum dictis incolis per dictum dominum episcopum Wladislaviensem constituti tercia die post festum Purificacionis, que fuit quarta dies Februarii [4 lutego 1406], procuratorium in persona ipsorum per dictum dominum episcopum Wladislaviensem factum ac instrumentum compromissi satisfaciendo, ut dicebant termino in dicto instrumento expressato, coram me produxerunt, protestantes, quod dicto die fuisset terminus in dicto compromisso assignatus partibus ad comparendum coram me et ad petendum et ad instandum, ut huiusmodi onus compromissi assumendo et ad producendo intenciones eorum, que producere vellent, et accusarunt cont[umacia^b]m dictorum incolarum, ni[chi^b]l in dicto termino faciencium ac de pena non comparencium in dicto termino et in compromisso contentam. Quos informavi, quia pro parte dictorum incolarum perante nonnulla coram me sunt producta et ut onus assumerem compromissi instanter petitum et de pena similiter protestatum. Quod eciam dixi me assumpsisse. Verum, quia dictum instrumentum compromissi, quantum ad dictum dominum Wladislaviensem, insufficiens reperi, ex eo quia factum est non per habentem potestatem, ipsis dixi, quod vigore dicti compromissi nichil facere possem, nisi de novo compromitteretur, vel per dictum dominum Wladislaviensem, vel per alium habentem potestatem ratificaretur. Ad que mihi responderunt, quod credebant dictum dominum suum Wladislaviensem ad partes cito venturum et de hoc defectu, cum venerit, ipsum informatum et quid tunc sibi placeret [in^b] huiusmodi facto fiendum me informaret. Et nichilominus partibus hincinde mandavi, quod omnia et singula iura, instrumenta et probaciones, que haberent et quibus uti vellent, usque ad diem Sabbati post Ascensionem Domini proximum venturum [22 maja 1406] coram me et in tempore producerent. Et ego in dicto Sabbato in huiusmodi facto, visis huiusmodi productis, pronunciare deberem. De quibus supradictis eandem vestram magnificenciam avisando sic informo. Insuper per dictum fratrem Petrum vestram magnificenciam eedem scribendo informaveram, quod eciam primo die dominico in Quadragesima [28 lutego 1406] proxime ventura visitar(e) decrevi supplicando, ut eadem vestra magnificencia mihi de loco aliquo commodoso, ubi tunc eandem invenire possem, informare dignaretur, de quo iteratis vicibus vestram magnificenciam supplico, ut certus de loco dicto tempore cercius vestram magnificenciam visitare valeam. Datum in Ploczko⁸ quinto die Februarii anno Domini M^o CCCC^o sexto.

^dJacobus Dei gracia | episcopus Plocensis⁹.

^a *Inicjał wysokości ok. 4 wersów.*

^b *Luka w słowie spowodowana przetarciem papieru w miejscu złożenia, uzupełnienie na podstawie domysłu.*

^c *Inicjał wysokości ok. 6 wersów.*

^d *Inicjał wysokości ok. 1,5 wersu.*

¹ *Konrad von Jungingen, komtur domowy w Ostródzie 1387, podskarbi zakonu krzyżackiego 1391-1393, wielki mistrz zakonu krzyżackiego 1393-1407, zm. 30 marca 1407 (Hochmeister, s. 97-104; Jähnig, s. 289, 295; Heckmann, s. 151, 221, 415).*

² *Piotr z Kamienia (de Lapide, von Stein), rycerz w służbie zakonu, występuje w źródłach 1403-1412 (J. Dhugosz, *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, lib. X, Warszawa 1985, s. 256; RHD 2, nr 1498, 1723, 1747).*

³ *Jan Kropidło, książę opolski, syn księcia Bolesława (Bolka) III, bratek księcia Władysława Opolczyka, biskup poznański 1382-1384, biskup włocławski 1384-1389, arcybiskup-nominat gnieźnieński 1389-1394 (nie objął), biskup kamieński 1394-1398, biskup chełmiński 1398-*

1402, biskup włocławski 1402-1421, zm. 3 marca 1421 (PSB 10, s. 436–438; K. Jasiński, *Rodowód Piastów śląskich*, wyd. 2, Kraków 2007, s. 573-575; T. Jurek, *Biskupstwo poznańskie w wiekach średnich*, Poznań 2018, s. 316–317, 319–320).

⁴ Miłobądz (niem. Mühlbanz), wieś, gmina Tczew, powiat tczewski, woj. pomorskie, w analizowanym okresie własność biskupstwa włocławskiego na terenie państwa zakonnego (M. Grzegorz, *Osady Pomorza Gdańskiego w latach 1309–1454*, Warszawa–Łódź 1990, s. 177, 209).

⁵ O sporze między biskupem Janem Kropidlą a mieszkańcami Miłobądza zob. P. Kriedte, *Die Herrschaft der Bischöfe von Włocławek in Pommerellen von den Anfängen bis zum Jahre 1409*, Göttingen 1974, s. 234–235, gdzie cytowana także dalsza korespondencja w sprawie, w tym odpowiedź wielkiego mistrza na niniejszy list Kurdwanowskiego, datowana na 10 lutego 1406, a także informacja o ponownym wybuchu konfliktu w latach 1418–1419.

⁶⁻⁷ Niezidentyfikowani.

⁸ Płock, miasto, gmina loco, powiat płocki, woj. mazowieckie.

⁹ Jakub z Kurdwanowa, h. Syrokomla, doktor dekretów w Bolonii przed 1383, audytor Roty Rzymskiej 1386–1396, papieski 1385, kanonik i prałat licznych kapituł, biskup płocki 1396–1425, zm. 27 maja 1425 (PSB 10, s. 357–358; L. Zygmunt, *Biskup Jakub z Kurdwanowa herbu Syrokomla [ok. 1350–1425]*, Toruń 2020).